

Výroční zpráva

Archivu Českého vysokého učení technického v Praze za rok 2022

Sídlo archivu: Zikova 2, 166 36 Praha 6- Dejvice

Telefon: 224353551 (vedoucí archivu)

Email: archiv@cvut.cz

Zřizovatel: České vysoké učení technické v Praze - Rektorát

Akreditace: akreditace podle § 61 zákona č. 499/2004 Sb. ze dne 23. 9. 2008

I. Personální stav

Vedoucí archivu: PhDr. Kamila Mádrová, Ph.D. (1,0)

1. Odborní pracovníci (VŠ):

PhDr. Eva Boháčová (1,0) (archivářka)

PhDr. Bc. Věra Dvořáčková, Ph.D. (0,5) (archivářka)

Mgr. Květa Fremrová (1,0) (RD)

Mgr. Edita Jiříková (1,0) (RD)

Tereza Kulhánková (1,0) (koordinátorka spisové služby Rektorátu ČVUT)

Mgr. Kristýna Plívová (1,0) (RD) (archivářka)

Bc. Hana Rabová (1,0) (vedoucí oddělení spisové služby) (do 22.5.)

Mgr. Vít Šmerha (1,0) (archivář)

Mgr. Jiří Šoukal (0,5) (dokumentátor)

Mgr. Tatiana Vavřínková (1,0) (archivářka)

2. Ostatní pracovníci:

Alena Balíčková (1,0) (podatelna) (do 30.4.)

Lenka Chudobová (1,0) (podatelna) (do 30.4.)

Jana Kasalová (1,0) (recepce-podatelna) (do 31.5.)

Hana Heislerová (1,0) (podatelna) (od 1.4.)

Petra Marečková (1,0) (podatelna) (od 1.7.)

Markéta Tomičová (1,0) (administrativa)

Kamila Karásková (0,5) (uklízečka)

Alois Černý (0,5) (správce budovy – Evaň)

Členství v odborných organizacích:

členství v České archivní společnosti (Boháčová, Dvořáčková, Mádrová, Procházková, Pšenička, Šmerha, Šoukal, Vavřínková); K. Mádrová zvolena členkou výboru odborné skupiny vysokoškolských a vědeckých archivů (od června 2022)

členství v redakční radě časopisu Práce z dějin Akademie věd (Mádrová)

členství ve sdružení Co po nás zbude? (Mádrová)

II. Celkové množství uložených archiválií

1. Základní údaje:

Počet fondů a sbírek 129

Počet běžných metrů (bm) archiválií celkem 2240,60 bm

2. Stupeň zpracovanosti archivních souborů

Ve dnech 12. a 13. května 2022 proběhla plánovaná kontrola Odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra na úseku vedení evidence Národního archivního dědictví. S ohledem na nevhodné uložení, špatný fyzický stav některých archivních souborů a jejich neuspořádanost byla před přesunem archivních souborů do nového depozitáře nařízena vnitřní generální inventura. V souvislosti se současným stavem bylo kontrolní komisí doporučeno převést archivní soubory do stavu „nezpracovaný“ a z hlediska přístupnosti na „nepřístupný“, či „částečně přístupný“ (podle dostupnosti a možnosti využití původních archivních pomůcek, vypovídajících o různém stavu zpracování). Po přemístění archivních souborů do nového depozitáře je plánováno jejich postupné systematické a odborné zpracování v souladu se „Základními pravidly pro zpracování archiválií“ s pomocí softwaru ProArchiv od firmy Bach Systems, s. r. o. a dálkové zpřístupňování archivních pomůcek.

III. Výběr, zpracování a využívání archiválií

1. Výběr archiválií ve skartačním řízení:

V průběhu roku 2022 probíhala vnitřní generální inventura archivních souborů, jejich označování, číslování a příprava na stěhování. Stávající prostory, kterými Archiv ČVUT disponuje, jsou zcela vyčerpány. Z těchto důvodů bylo původcům (organizační součásti ČVUT) oznámeno, že není do odvolání možné přebírat archiválie ve skartačním řízení.

Současně proběhla příprava na provedení elektronického skartačního řízení z elektronického systému spisové služby od roku 2009. Probíhaly přípravy na metodice reorganizace dokumentů a metadat v eSSL (především zařazení do spisů/věcných skupin – funkcionality v eSSL plně přidána až v roce 2018).

Pracovníci Archivu ČVUT pravidelně a aktivně koordinovali práci původců na reorganizaci dokumentů a metadat v eSSL.

2. Výběr archiválií v mimoskartačním řízení:

neproběhl

3. Zpřístupňování archiválií:

Všechny archivní soubory byly z výše uvedených důvodů převedeny do stavu „nezpracovaný“ a z hlediska přístupnosti byly označena jako „nepřístupné“, či „částečně přístupné“. Postupně bude prováděna inventarizace archivních souborů v souladu se „Základními pravidly pro zpracování archiválií“.

V roce 2022 započala systematická digitalizace studentských matrik. Digitalizáty jsou zálohovány jednak na síťovém disku a jednak na externích discích. V systému ProArchiv byla pro účel zpřístupnění studijních matrik vytvořena zvláštní tematická podskupina umožňující nejen povinný archivní popis, ale v rámci metadat také plnění databáze jednotlivých relací v matrikách, která badatelům do budoucna usnadní vyhledávání konkrétních záznamů. V roce 2023 je plánován nákup prezentační aplikace systému Vademecum, která umožní nejen dálkový (webový) přístup k těmto digitalizátům, ale usnadní také orientaci v archivních souborech obecně.

4. Využívání archiválií:

a) Badatelna:

počet návštěv v badatelně celkem: 50

počet badatelů celkem: 41

počet zapůjčených archiválií: 6

z toho: k úředním (Rektorát, Fakulta strojní, Fakulta stavební, Fakulta elektrotechnická)...6

b) Vyžádané rešerše

vyžádané rešerše celkem: 681

z toho: zpracování rešerší týkající se studia, věd. výchovy, zaměstnání 594

zpracování rešerší historických, biografických-jednotlivci, ČVUT) 87

d) Nejvyužívanější fondy/témata:

témata: personálie – Doppler Christian, Horák Karel, Hořejší Jiří, Pešek Rudolf, Petrlík Kristián, Štoll Čestmír, Petříková-Pavlíková Milada, Rieger František

ostatní: dějiny VŠCHT, dějiny NTK, dějiny informatiky na Západočeské univerzity v Plzni, dějiny ČVUT po roce 1945, koleje a menzy, Masarykův ústav vyšších studií, dějiny Masarykovy koleje, dějiny architektury po roce 1945, studenti a absolventi studia architektury na Vysoké škole architektury a pozemního stavitelství, Polytechnický ústav, profesori strojního inženýrství Vysoké školy strojního a elektrotechnického inženýrství, osobnosti letectví, studenti leteckých kurzů Vysoké školy strojního a elektrotechnického inženýrství, studenti a absolventi Vysoké školy obchodní, studenti chemie na České vysoké škole technické a Německé vysoké škole technické, první studentky a absolventky ČVUT, zahraniční studenti na Fakultě elektrotechnické (severní Afrika), genealogie rodiny

e) Zaměření nahlížení:

vědecké – 31 osob

genealogické – 5 osoby

soukromé a zájmové vzdělávání – 1 osoba

výstavní a publicistické – 1 osoba

úřední – 1 osoba

kronikářské – 3 osoby

IV. Odborné aktivity archivu

1. Publikační činnost:

a) Popularizační články (ve spolupráci s Nakladatelstvím ČVUT)

Boháčová, E.: Architekt Oldřich Starý: uznávaný profesor a znalec, PT, 1, 2022, s. 34-35.

Šoukal, J.: Počátky kybernetiky na ČVUT, PT, 2, 2022, s. 38-39.

Mádrová, K. – Šoukal, J.: Proměny šedesátiletého Archivu ČVUT, PT, 3, 2021, s. 38-39.

Procházka, Aleš (k vydání připravila Kamila Mádrová): Emanuel Procházka – pedagog, geodet a historik techniky, PT, 4, 2022, s. 38-39.

Boháčová, E.: Josef Šolín: uznávaný profesor i autor technické literatury, PT, 5, 2022, s. 34-35.

Vavřínková, T.: Počátek výuky všeobecně vzdělávacích předmětů, PT, 6, 2022, s. 30-31.

b) Odborné publikace:

Mádrová Kamila, Neue Arbeitsgruppe der Hochschul- und Wissenschaftsarchive der Tschechischen Archivgesellschaft, In: Tagungsband der Frühjahrstagung 2022 der FG 8 im VdA „Bewertung - Eine Kernaufgabe im Archiv“ (Hrsg. Stephan Luther), Chemnitz 2022, S. 29-34. Dostupné on-line: <https://monarch.gucosa.de/api/gucosa%3A82342/attachment/ATT-0/>

Mádrová Kamila – Šoukal Jiří – Vavřínková Tatiana, Franz Leonard Anton Herget (1741-1800). Osvícenský inženýr očima pramenů, Praha: České vysoké učení technické, Archiv ČVUT, 2022, ISBN 978-80-01-06798-7 (on-line verze: ISBN: 978-80-01-07108-3). Dostupné v mediátce ČVUT: [Franz Leonard Anton Herget - Mediátka - České vysoké učení technické v Praze \(cvut.cz\)](https://www.cvut.cz/mediatka/leontin)

3. Odborné a popularizační aktivity:

Den otevřených dveří nebyl z důvodu stavebních omezení v sídle Archivu uspořádán.

Účast na odborné konferenci „Frühjahrstagung 2022 der Fachgruppe 8 im Verband deutscher Archivarinnen und Archivare e.V., München, 05.04.2022 - 08.04.2022“, Institut für Zeitgeschichte München-Berlin und Technische Universität München (K. Mádrová – Impulsreferat: Neue Arbeitsgruppe der Hochschul- und Wissenschaftsarchive der Tschechischen Archivgesellschaft).

4. Exkurze:

Zahraniční studenti Fakulty elektrotechnické v rámci výměnných stáží garantovaných Katedrou ekonomiky, manažerství a humanitních věd FEL (vyučující Prof. PhDr. Marcela Efmertová, CSc.).

Exkurze Odborné skupiny specializovaných archivů.

5. Účast na konferencích, odborných seminářích, školeních

Atestace systémů spisových služeb, 25. 1. 2022 (Mádrová)

Seminář sdružení Co po nás zbude „Archivní informační systém Univerzity Karlovy“, 31. 5. 2022, on-line (Mádrová, Vavřínková)

Seminář Patálie s datovkami ve školách, Nakladatelství FORUM, 11.8.2022 (Mádrová)

Konference sdružení Co po nás zbude, 11.10. 2022 (Mádrová, Šmerha)

Prezenční kurz paleografie, Czech Archives ve spolupráci s Katedrou pomocných věd historických a archivního studia FF UK, semestrální (Šmerha, Vavřínková)

6. Spolupráce s archivy, sekcí specializovaných archivů

Setkání odborné skupiny vysokoškolských a vědeckých archivů, Hradec Králové 20. + 21. 6. 2022 (Mádrová, Šoukal, Vavřínková)

Setkání pracovníků spisových služeb veřejných vysokých škol, 13. + 14. 9. 2022, Hradec Králové (Kulhánková, Mádrová)

K. Mádrová se podílela na tvorbě vzorového spisového řádu pro vysoké školy, inicializovaného Mgr. Jiřím Sedlickým z VUT Brno ve spolupráci se státními archivy.

IV. Spisová služba

V roce 2022 byly z důvodu urgentního nedostatku prostor Archivu pozastaveny akvizice z organizačních součástí ČVUT. S obnovením akvizic je počítáno na konci roku 2023, či na začátku roku 2024 s ohledem na dostupnost prostor Archivu v nové budově. K vyřazení a následné skartaci byly schvalovány pouze dokumenty se skartačním znakem S.

V únoru 2022 byla úspěšně dokončena a předána analýza spisové služby, probíhající v rámci projektu IP.

V průběhu roku byly rozšířeny a zkvalitněny služby podatelny rektorátu ČVUT. Byl spuštěn pilotní provoz skenování analogových dokumentů (jako relevantní byla zvolena agenda Archivu ČVUT a agenda nostrifikací Odboru pro studium a studijní záležitosti). Podatelna také převzala administraci elektronické úřední desky.

V. Stav a ochrana archiválií

1. Fyzický stav archiválií

V roce 2022 zůstal Archiv ČVUT nadále v nájmu Vysoké školy chemicko-technologické v objektu Zikova 2. Část archivních souborů je uložena v externím depozitáři v obci Evaň, okres Litoměřice. V lednu 2022 byly zahájeny stavební práce na nové budově Archivu na Strahově, Olympijská 1904/4, Praha 6 – Břevnov. Kolaudace je předběžně naplánována na únor/březen 2023. Fyzický stav archiválií a knižního fondu je dlouhodobě nevyhovující. V průběhu roku byla prováděna mechanická očista fondů a probíhalo přebalování nevhodně deponovaných archiválií do nového normovaného obalového materiálu. Na základě posudku restaurátorek ze SOA Praha a Národní knihovny ČR bylo opětně zjištěno velké množství spór. Po odborné konzultaci byly zvoleny dva typy očisty: 1. nejpostiženější materiály vykazující velké množství plísňových spór projdou sterilizací (vyjednána sterilizace na Veterinární univerzitě v Brně; ke sterilizaci doporučeno 1250 archivních kartonů z fondu Projektový a vývojový ústav ČVUT); 2. tyto a všechny ostatní materiály budou postupně mechanicky čištěny pomocí vysavačů s hepafiltrem a speciálních nástavců. Mechanická očista byla pro Archiv ČVUT zvolena jako nejehospodárnější a neúčinnější metoda pro udržování archiválií v dobrém fyzickém stavu a bude i do budoucna pravidelně uplatňována.

VI. Konzervace a restaurování archiválií

Archiv ani jeho zřizovatel ČVUT neprovozuje vlastní konzervátorskou dílnu. V roce 2023 nebyly zadány žádné konzervátorské nebo restaurátorské práce.

VII. Knihovna

1. Stav (včetně periodik) 7210 knižních titulů

2. Katalogizace

Ve spolupráci s Ústřední knihovnou ČVUT proběhla generální revize knihovny archivu. Knižní jednotky byly dle fyzické revize zkontrolovány, upraveny a popř. nově zavedeny do knihovního systému Aleph dle knihovní metodiky. O provedené inventuře byl proveden inventarizační zápis ke dni 27.10.2022.

3. Využívání knihovny

Využívání knihovny bylo vzhledem k probíhající inventuře omezeno pouze pro pracovníky Archivu ČVUT.

V Praze dne 28. 2. 2023

Zpracovala: Kamila Mádrová